

ประสิทธิผลในการจัดทำบัญชีครัวเรือนของประชาชนอำเภอพุนพิน จังหวัดสุราษฎร์ธานี

Effectiveness of Household Accounting for the Residents

of Phunphin District, Surat Thani Province

คณพล วิเชียร¹

บทคัดย่อ

การวิจัยในครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาประสิทธิผลในการจัดทำบัญชีครัวเรือนของประชาชน อำเภอพุนพิน จังหวัดสุราษฎร์ธานี 2) เพื่อศึกษาปัจจัยการจัดทำบัญชีครัวเรือนของประชาชน อำเภอพุนพิน จังหวัดสุราษฎร์ธานี 3) เพื่อศึกษาเปรียบเทียบระดับประสิทธิผลในการจัดทำบัญชีครัวเรือน จำแนกตาม ข้อมูลส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ อายุ จำนวนสมาชิกในครัวเรือน ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้ 4) เพื่อศึกษาแนวทางและข้อเสนอแนะในการส่งเสริมประสิทธิผลการจัดทำบัญชีครัวเรือนของประชาชน อำเภอพุนพิน จังหวัดสุราษฎร์ธานี ใช้ระเบียบวิธีวิจัยแบบผสมผสาน โดยกลุ่มตัวอย่างจากครัวเรือน จำนวน 346 คน ที่อยู่ในเขตตำบลท่าโรงช้าง ซึ่งกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างตามตารางของเครซีและมอร์แกน พร้อมผู้ที่เกี่ยวข้อง จำนวน 7 คน ได้แก่ นักพัฒนาชุมชนอำเภอ 1 คน นายกองจัดการบริหารส่วนตำบล 1 คน กำนัน 1 คน และผู้ใหญ่บ้าน 4 คน ด้วยวิธีการสุ่มแบบเจาะจง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์เชิงลึก

นำมาวิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ย ด้วยสถิติ (t-test) โดยการเปรียบเทียบความแปรปรวนทางเดียว F-test กับตัวแปรอิสระ (One Way ANOVA) เมื่อ พบ ว่า มี ความ แตก ต่าง จะ ทำ การ เปรียบเทียบความแตกต่างเป็นรายคู่ ด้วยวิธีการทดสอบด้วยวิธีการของเซฟเฟ (Scheffe') และวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพด้วยการวิเคราะห์เชิงเนื้อหา

ผลการวิจัยจากแบบสอบถาม พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง มีอายุระหว่าง 41-50 ปี จำนวนสมาชิกในครัวเรือนมีอยู่ที่ 4 คน มีการศึกษาส่วนใหญ่อยู่ในระดับประถมศึกษา ประกอบอาชีพทำสวน/เกษตรกร และมีรายได้รวมของครัวเรือนต่อเดือน อยู่ที่มากกว่า 30,000 บาท ขึ้นไป จากความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยการจัดทำบัญชีครัวเรือนของประชาชน ได้แก่ ด้านความรู้ความเข้าใจ ด้านทัศนคติ และด้านการรับรู้ข้อมูลข่าวสาร ในการจัดทำบัญชี

ครัวเรือน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ความคิดเห็นเกี่ยวกับการประเมิน

¹ สาขารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี

ประสิทธิผลในการจัดทำบัญชีครัวเรือน ตามตัวชี้วัด 6 x 2 ได้แก่ ด้านการลดรายจ่าย ด้านการเพิ่มรายได้ ด้านการประหยัดและการออม ด้านการเรียนรู้ ด้านการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม และใช้ทรัพยากรธรรมชาติอย่างยั่งยืน จากการจัดทำบัญชีครัวเรือน ด้านการเอื้ออริต่อกัน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อเปรียบเทียบระดับประสิทธิผลในการจัดทำบัญชีครัวเรือนของประชาชน จำแนกตามข้อมูลส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ อายุ จำนวนสมาชิกในครัวเรือน ระดับการศึกษาอาชีพ และรายได้ พบว่า ข้อมูลส่วนบุคคลทุกข้อ มีผลต่อประสิทธิผลในการจัดทำบัญชีครัวเรือนของประชาชน อำเภอพุนพิน จังหวัดสุราษฎร์ธานี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ในส่วนของแนวทางในการส่งเสริมประสิทธิผลในการจัดทำบัญชีครัวเรือน โดยการสัมภาษณ์เชิงลึกบุคคลที่เกี่ยวข้อง จำนวน 7 คน คือ แนวทางในการส่งเสริมประสิทธิผลในการจัดทำบัญชีครัวเรือนของประชาชน ประกอบด้วย ด้านความรู้ความเข้าใจ ด้านทัศนคติ และด้านการรับรู้ข้อมูลข่าวสาร พร้อมแนวทางในการส่งเสริมประสิทธิผลในการจัดทำบัญชีครัวเรือนของประชาชน ในชุมชน ตามตัวชี้วัด 6 x 2 ประกอบด้วย ด้านการลดรายจ่าย ด้านการเพิ่มรายได้ ด้านการประหยัดและการออม ด้านการเรียนรู้ ด้านการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมและใช้ทรัพยากรธรรมชาติอย่างยั่งยืน และด้านการเอื้ออริต่อกัน จากการศึกษาวิจัยได้ค้นพบแนวทางในการส่งเสริมประสิทธิผลในการจัดทำบัญชี

ครัวเรือนที่เหมาะสมกับประชาชน อำเภอพุนพิน จังหวัดสุราษฎร์ธานี

คำสำคัญ : ประสิทธิผล, แนวทางในการส่งเสริมประสิทธิผล, การจัดทำบัญชีครัวเรือน

Abstract

This research aims to study effectiveness of household accounting for the residents of Phunphin District, Surat Thani Province, to study factors influencing to the effectiveness of household accounting, to compare the levels of effectiveness of household accounting in relation to personal information including gender, age, number of family members, education level, occupation and income, and to provide guidelines and advice in improving the effectiveness of household accounting for the residents of Phunphin District, Surat Thani Province. Mixed-method research was used in the study. The data was collected from 346 residents who lived in Tha Rong Chang Subdistrict. The sample size was based on Krejcie and Morgan's table for determining sample size. Purposive sampling was also employed in the study. Seven experts, including a subdistrict community development officer, a chief administrator of the subdistrict

administrative organization, a subdistrict chief, and four village chiefs, were purposely selected. Questionnaires and in-depth interviews were used to collect research data. In data analysis, frequency, percentage, mean, and standard variation were analysed by using t-test and F-test with one-way analysis of variance (ANOVA) where two means were compared and Scheffé's method was applied. A qualitative research method was also used for content analysis.

The findings revealed that most of participants were female aged between 41 and 50 years old, from a family of four members, and with primary education level. They were involved in agriculture as a main occupation with an average income of 30,000 baht per household. Regarding the factors influencing the effectiveness of household accounting, it was found that the residents had a high level of understanding of household accounting, positive attitude towards household accounting, and information concerning household accounting. In terms of an assessment of the effectiveness of household accounting by using the indicators 6x2, namely expenses reduction, income increase, money saving, learning, environmental conservation and sustainable resource management, and

supportive community, it was apparent that the overall effectiveness of household accounting in Tha Rong Chang Sub District was high. As for the levels of effectiveness of household accounting in relation to personal backgrounds of gender, age, number of family members, education level, occupation and income, it was found that personal backgrounds of the residents affected the effectiveness of household accounting with statistical significance of 0.05.

To provide guidelines and advice in improving the effectiveness of household accounting, an in-depth interview with seven experts was carried out. The findings suggested that the guidelines and advice in improving the effectiveness of household accounting should include aspects of an understanding, attitudes, and information of household accounting as well as the indicators 6x2, namely expenses reduction, income increase, money saving, learning, environmental conservation and sustainable resource management, and a supportive community.

Keywords: effectiveness, guidelines for improving effectiveness, household accounting

บทนำ

จากสถานะสังคมปัจจุบันที่เต็มไปด้วยกระแสวัตถุนิยม และความฟุ้งเฟ้อ ขาดคุณค่า ทำให้คนไทยหลงเดินทางผิดไป ตามกระแสนิยมจนกลายเป็นปัญหา โดยเฉพาะปัญหาหนี้สินที่ไม่มีวันจบสิ้น อย่างไรก็ตามคนไทยยังมีทางออก ซึ่งการจะดำรงชีวิตให้อยู่รอดภายใต้สังคมในปัจจุบัน แนวทางหนึ่งที่ประชาชนไทยควรยึดถือคือการพึ่งตนเอง รู้จักความพอประมาณ และไม่ประมาท ตามแนวปรัชญา “เศรษฐกิจพอเพียง” ของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวที่ทรงมองเห็นถึงความสำคัญของการสร้างภูมิคุ้มกันให้กับตัวเอง รู้จักความพอมีพอกิน พอมีพอใช้ คำนึงถึงหลักเหตุผลและการประมาณตนเอง พร้อมกับทรงเตือนสติประชาชนคนไทยไม่ให้ประมาท โดยเฉพาะการใช้จ่ายเงินอันเป็นปัจจัยสำคัญในการดำเนินชีวิต การใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว อีกวิธีหนึ่งคือ การจัดทำบัญชีครัวเรือน โดยมีการรณรงค์มาได้ระยะหนึ่งแล้ว ด้วยสโลแกน “จดแล้วไม่จน” โดยมี ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร (ธ.ก.ส.) กรมพัฒนาชุมชน และศูนย์อำนวยการต่อสู้เพื่อเอาชนะความยากจนแห่งชาติ (ศตจ.) เป็นแกนในการดำเนินการ มีการแจกสมุดบัญชีครัวเรือนไปแล้วกว่าห้าล้านเล่ม โครงการบัญชีครัวเรือนเริ่มต้นตั้งแต่วันที่ 12 สิงหาคม 2548 ถือว่าประสบความสำเร็จในระดับหนึ่ง มีคนไทย

หลายภาคส่วน ทั้งเด็ก ทั้งผู้ใหญ่ ให้ความสนใจในเรื่องนี้เป็นอย่างดี

ปัจจุบัน กรมพัฒนาชุมชน กระทรวงมหาดไทย มีนโยบายเพื่อสร้างการขับเคลื่อนการพัฒนา ตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในภาคเกษตรและชนบท โดยมุ่งเน้นให้ประชาชนมีการจัดทำบัญชีครัวเรือน เพื่อการลดรายจ่ายที่ไม่จำเป็น และให้อาศัยหลักการ “พึ่งพาอาศัยกัน” “การแบ่งปัน – การรวมกลุ่ม” ด้วยตนเองก่อน โดยให้คิดเอง ทำเอง “ระเบิดจากข้างใน” โดยมีส่วนราชการเป็นพี่เลี้ยง และเน้นการพัฒนาเชิงพื้นที่ “Area based” โดยใช้ “กลไกประชารัฐ” พร้อมบูรณาการร่วมกันทุกกระทรวง เพื่อช่วยเหลือประชาชน ลดความเหลื่อมล้ำในสังคม โดยเฉพาะในภาคการเกษตร ทั้งปัจจัยการผลิต การให้ความรู้ การมีส่วนร่วม ได้กระจายมายังพื้นที่ของทุกภาคส่วน ทั้งภาครัฐ ภาคประชาสังคม ภาคเอกชน ซึ่งทั้งหมดนี้จะทำให้ประชาชนไม่อ้างว้าง นำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงตามแนวทางพระราชดำริใช้ หากสภาพพื้นที่มีความพร้อม ประชาชนมีความรู้ ก็จะส่งผลต่อการพัฒนาตนเอง ครอบครัว ชุมชน ให้มีความเข้มแข็ง

ในส่วนอำเภอพุนพิน จังหวัดสุราษฎร์ธานี ได้รับนโยบายจากภาครัฐ มีการสนับสนุนให้ประชาชน ยึดตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง มีการจัดทำบัญชีรายรับ-รายจ่าย เพื่อสร้างการขับเคลื่อนการพัฒนา ตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในภาคเกษตรและ

ชนบท จากแนวนโยบายต่างๆ บวกกับในอำเภอพุนพิน ได้มีการรณรงค์ให้มีการจัดทำบัญชีครัวเรือนอย่างต่อเนื่องแล้ว ดังเหตุดังกล่าว ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาเพิ่มเติมในเรื่องของ ประสิทธิภาพในการจัดทำบัญชีครัวเรือนของประชาชน อำเภอพุนพิน จังหวัดสุราษฎร์ธานี โดยผู้วิจัยได้จับสลากกลุ่มตัวอย่าง ในการศึกษาครั้งนี้ ได้ตำบลท่าโรงช้าง มาเป็นกรณีศึกษา

ตำบลท่าโรงช้าง เป็นหนึ่งตำบลในอำเภอพุนพิน ที่ความอุดมสมบูรณ์ ซึ่งตั้งอยู่ห่างจากที่ว่าการอำเภอพุนพิน ไปทางทิศใต้ตามทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 41 เป็นระยะทางประมาณ 18 กิโลเมตร ไม่ไกลนัก และห่างจากตัวอำเภอเมืองสุราษฎร์ธานี ประมาณ 30 กิโลเมตร ลักษณะของตำบลมีเนื้อที่ประมาณ 38,400 ไร่ ลักษณะพื้นที่ ทิศเหนือทิศตะวันออกและทิศใต้ เป็นที่ราบน้ำท่วมถึง ทิศตะวันตก เป็นที่ราบสูงเหมาะกับพื้นที่ใช้ในการปลูกปาล์ม น้ำมัน ปลูกยางพารา และทำการเกษตร เป็นส่วนใหญ่ มีหมู่บ้านที่อยู่ในเขตตำบลท่าโรงช้างทั้งหมด 5 หมู่บ้าน โดยมีประชากรครัวเรือน จำนวน 3,354 ครัวเรือน ประชาชนในชุมชนมีการน้อมนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง มาบริหารชุมชน มีการดำเนินชีวิตตามหลักพอประมาณ หลักมีเหตุผล หลักมีภูมิคุ้มกันที่ดี ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาเพิ่มเติมในเรื่องของ ประสิทธิภาพในการจัดทำบัญชีครัวเรือนของประชาชน อำเภอพุนพิน จังหวัดสุราษฎร์ธานี เพื่อต้องการทราบถึง ปัจจัยการทำบัญชี

ครัวเรือน ด้านความรู้ความเข้าใจ ด้านทัศนคติ ด้านการรับรู้ข้อมูลข่าวสาร และ ประเมินผลตัวชี้วัด 6x2 ของกรมพัฒนาชุมชน และแนวทางส่งเสริมประสิทธิภาพในการจัดทำบัญชีครัวเรือน เพื่อนำผลที่ได้จากการศึกษาครั้งนี้ ไปวางแผนในครัวเรือนและพัฒนาชุมชนต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาประสิทธิภาพในการจัดทำบัญชีครัวเรือนของประชาชน อำเภอพุนพิน จังหวัด สุราษฎร์ธานี
2. เพื่อศึกษาปัจจัยการจัดทำบัญชีครัวเรือนของประชาชน อำเภอพุนพิน จังหวัดสุราษฎร์ธานี
3. เพื่อศึกษาเปรียบเทียบระดับประสิทธิผลในการจัดทำบัญชีครัวเรือน จำแนกตามข้อมูลส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ อายุ สมาชิกในครัวเรือน ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้
4. เพื่อศึกษาแนวทางและข้อเสนอแนะในการส่งเสริมประสิทธิภาพการจัดทำบัญชีครัวเรือนของประชาชน อำเภอพุนพิน จังหวัดสุราษฎร์ธานี

วิธีดำเนินการวิจัย

1. แบบของการวิจัย แบบผสมผสานเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ
2. ประชากร กลุ่มตัวอย่างจากครัวเรือน จำนวน 346 คน ที่อยู่ในเขตตำบลท่าโรงช้าง พร้อมผู้ที่เกี่ยวข้อง จำนวน 7 คน ได้แก่

นักพัฒนาชุมชนอำเภอ 1 คน นายกองกิจการบริหารส่วนตำบล 1 คน กำนัน 1 คน และผู้ใหญ่บ้าน 4 คน

3. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในครั้งนี้

3.1 ศึกษารวบรวมข้อมูล แนวคิดหลักการ เอกสารทางวิชาการและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเรื่องการจัดทำบัญชีครัวเรือน เพื่อนำเป็นแนวทางในการสร้างแบบสอบถามศึกษาหลักเกณฑ์การประเมินผล แนวทางการสร้างแบบสอบถาม

3.2 จัดตั้งกำหนดประเด็นหัวข้อแบบสอบถาม ซึ่งขอบเขตของคำถามให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ และกรอบแนวคิดของการวิจัย เสนอต่อประธานกรรมการ

3.3 ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามที่ได้แก้ไขและผ่านความเห็นชอบจากประธานกรรมการและกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์เสนอผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณาตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา และความถูกต้องของภาษา เนื้อหา การจัดพิมพ์ และความสมบูรณ์เพื่อให้เกิดความเข้าใจแก่ผู้ตอบแบบสอบถามสามารถวัดได้ตรงตามจุดประสงค์ที่ต้องการวัด พร้อมประเมินผล จากนั้น พิจารณาจากผลวิเคราะห์หาความเที่ยงตรงตามเนื้อหา จาก การประเมินของผู้เชี่ยวชาญ ปรากฏว่าจากคำถามทุกข้อมีค่าดัชนีความสอดคล้องตั้งแต่ 0.60 ขึ้นไป สำหรับคำถามบางข้อที่ผู้เชี่ยวชาญเสนอแนะเพิ่มเติม ผู้วิจัยได้ปรับปรุงแก้ไขให้มีความสมบูรณ์ ได้ข้อคำถาม จำนวน 50 ข้อ

ในการตรวจเครื่องมือเพื่อหาค่าความสอดคล้อง (Index of item - Objective Congruence: IOC) ทั้งนี้ผู้วิจัยใช้เกณฑ์ในการพิจารณาค่าความสอดคล้อง ของแต่ละข้อที่ได้ค่ามากกว่า 0.5 แสดงว่ามีความเหมาะสมและเลือกเฉพาะข้อที่อยู่ในเกณฑ์ไปใช้ในการสร้างเครื่องมือ นำแบบสอบถามที่แก้ไขปรับปรุงแล้วมาทดลองใช้กับประชาชนที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน และนำแบบสอบถามที่ได้ทดสอบแล้ว มาคำนวณหาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม โดยใช้วิธีหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach α -Coefficient) ได้ค่าความเชื่อมั่นที่ 0.95 ได้เครื่องมือดังนี้

1) เชิงปริมาณ เครื่องมือที่ใช้ในวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ แบบสอบถามแบบเลือกตอบ (Check-List) สอบถามข้อมูลทั่วไปส่วนบุคคล สอบถามข้อมูลเกี่ยวกับปัจจัยการจัดทำบัญชีครัวเรือน สอบถามเพื่อวัด ประเมิน ประสิทธิภาพในการจัดทำบัญชีครัวเรือนตามตัวชี้วัด 6 x 2 แบบสอบถามที่ใช้เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ โดยวิธีการของ (บุญชม ศรีสะอาด. 2545) จำนวน 346 ชุด

2) เชิงคุณภาพ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ แบบสัมภาษณ์เชิงลึก (In depth Interview) เกี่ยวกับแนวทางและข้อเสนอแนะในการส่งเสริมประสิทธิผลการจัดทำบัญชีครัวเรือน ของประชาชน อำเภอพุนพิน จังหวัดสุราษฎร์ธานี จำนวน 7 ชุด

4. เก็บรวบรวมข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้มีขั้นตอน ดังนี้

4.1 ผู้วิจัยได้รวบรวมข้อมูลโดยขอหนังสือแนะนำตัวผู้วิจัย จากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี เพื่อเรียนขอความอนุเคราะห์ไปยังบุคคลที่เกี่ยวข้องในพื้นที่การศึกษา ตำบลท่าโรงช้าง อำเภอพุนพิน จังหวัดสุราษฎร์ธานี ในการเก็บข้อมูล แจกแบบสอบถามไปยังกลุ่มตัวอย่างในพื้นที่เขตรับผิดชอบ โดยผู้วิจัยดำเนินการแจกและเก็บรวบรวมเครื่องมือแบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์ด้วยตนเอง

4.2 ผู้วิจัยเดินทางไปยัง องค์การบริหารส่วนตำบลท่าโรงช้าง อำเภอพุนพิน จังหวัดสุราษฎร์ธานี พร้อมหนังสือแนะนำตัวเพื่อไปใช้ดังนี้ คือ พบนายกองค์การบริหารส่วนตำบลท่าโรงช้าง และชี้แจงรายละเอียดวัตถุประสงค์ในการศึกษาวิจัยในครั้งนี้

4.3 ผู้วิจัยเก็บแบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์คืนด้วยตนเองภายหลังจากที่ส่งแบบสอบถามไปแล้ว ตรวจสอบความสมบูรณ์ทุกประการ คิดเป็นร้อยละ 100 ของจำนวนกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด

4.4 ผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่เก็บรวบรวมมาได้ตรวจสอบความถูกต้องสมบูรณ์ของการตอบคัดเลือกแบบสอบถามเพื่อนำไปใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลต่อไป

5. การวิเคราะห์ข้อมูล

วิเคราะห์ข้อมูลเชิงพรรณนาโดยใช้ความถี่ (Frequency) ร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

(Standard deviation) และทดสอบสมมติฐานสถิติเชิงอ้างอิงหรือสถิติอนุมาน (Inferential Statistics) โดยใช้ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (Multiple Linear Regression)

สรุปผลการวิจัย

ผลการวิจัยเรื่องประสิทธิผลในการจัดทำบัญชีครัวเรือนของประชาชน อำเภอพุนพิน จังหวัด สุราษฎร์ธานี สรุปผลการวิจัยได้ดังนี้

1. ปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง มีอายุระหว่าง 41-50 ปี จำนวนสมาชิกในครัวเรือนอยู่ที่ 4 คน มีการศึกษาอยู่ในระดับประถมศึกษา ประกอบอาชีพทำสวน/เกษตรกร และมีรายได้รวมของครัวเรือนต่อเดือน อยู่ที่ รายได้มากกว่า 30,000 บาทขึ้นไป
2. ระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดทำบัญชีครัวเรือนของประชาชน อำเภอพุนพิน จังหวัดสุราษฎร์ธานี ได้แก่

2.1 ด้านความรู้ความเข้าใจในการจัดทำบัญชีครัวเรือนของประชาชนพบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีความรู้ที่ได้จากการจัดทำบัญชีครัวเรือนมาช่วยในการวางแผนการออมเงินของท่านในอนาคตได้มากที่สุด รองลงมาคือ สามารถนำความรู้ความเข้าใจในการจัดทำบัญชีครัวเรือนมาแลกเปลี่ยนและถ่ายทอดประสบการณ์กับผู้อื่นได้ และสามารถจดบันทึกบัญชีครัวเรือน

ได้เป็นลำดับขั้นตอนอย่างเหมาะสมตามลำดับ

2.2 ด้านทัศนคติในการจัดทำบัญชีครัวเรือนของประชาชน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่คิดว่าการทำบัญชีครัวเรือนเป็นวิธีหนึ่งในการลดรายจ่ายและเพิ่มรายได้ให้แก่ครอบครัวมากที่สุด รองลงมาคือ คิดว่าการส่งเสริมให้บุตรหลานรู้จัก การจดบันทึกรายรับ รายจ่าย ของตนเองถือเป็นสิ่งที่ควรทำ และคิดว่าขั้นตอนในการจัดทำบัญชีครัวเรือน มีความยุ่งยากน้อยที่สุด ตามลำดับ

2.3 ด้านการรับรู้ข้อมูลข่าวสารในการจัดทำบัญชีครัวเรือน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่คิดว่าชุมชนได้มีการประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับการจัดทำบัญชีครัวเรือนมากที่สุด รองลงมาคือ มีความคิดเห็นเกี่ยวกับ หน่วยงานที่เกี่ยวข้องในเรื่องการจัดทำบัญชีครัวเรือน เข้ามามีส่วนร่วมในการฝึกอบรม/ให้ความรู้ เรื่องการจัดทำบัญชีครัวเรือนในชุมชนและได้รับรู้ข้อมูลข่าวสาร จากสื่อโทรทัศน์ วิทยุ หรือ โฆษณา การประกาศจากหน่วยงาน และมีความคิดเห็นเกี่ยวกับชุมชนมีการส่งเสริมให้ได้รับการฝึกอบรมการจัดทำบัญชีครัวเรือนตามลำดับ

3. ระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับการประเมินประสิทธิผลในการจัดทำบัญชีครัวเรือน ตามตัวชี้วัด 6 x 2 (กรมพัฒนาชุมชน

กระทรวงมหาดไทย) ของประชาชน อำเภอพุนพิน จังหวัดสุราษฎร์ธานี

3.1 ด้านการลดรายจ่ายจากการจัดทำบัญชีครัวเรือน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณารายละเอียดในแต่ละข้อ ซึ่งพบว่า จากการปลูกพืชผักสวนครัวหรือเลี้ยงสัตว์ไว้กินในครัวเรือน ช่วยทำให้สามารถลดค่าใช้จ่ายได้ อยู่ในระดับมากที่สุด รองลงมาคือช่วยทำให้ท่านลดรายจ่ายในครัวเรือนในส่วนที่เป็นค่าใช้จ่ายที่ไม่จำเป็น เช่น หวย เหล้า บุหรี่ การพนัน ได้ ช่วยทำให้ครัวเรือนมีการรวมกลุ่มเกษตรอินทรีย์ เช่น ทำปุ๋ยหมัก ปุ๋ยชีวภาพฯ ในหมู่บ้าน/ชุมชน เพื่อใช้ในการทำการเกษตรปลูกผัก สวนครัวไว้รับประทานเอง ตามลำดับ

3.2 ด้านการเพิ่มรายได้จากการจัดทำบัญชีครัวเรือน โดยรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณารายละเอียดในแต่ละข้อ อยู่ในระดับมากทุกข้อ ซึ่งพบว่า การเข้าร่วมกับกลุ่มอาชีพใน ชุมชน ทำครัวเรือนมีรายได้เพิ่มขึ้น จากอาชีพเสริม และช่วยทำให้ครัวเรือน ได้นำวัตถุดิบในท้องถิ่นมาผลิตเป็นสินค้า เพื่ออุปโภค บริโภค หรือ จำหน่ายตามลำดับ

3.3 ด้านการประหยัดและการออม จากการจัดทำบัญชีครัวเรือน โดยรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณารายละเอียดในแต่ละข้อ อยู่ในระดับมากทุกข้อ ซึ่งพบว่า ช่วยทำให้ครัวเรือน มีการเข้ากลุ่มเพื่อส่งเสริมการออมภายในชุมชน เช่น ออมทรัพย์ ธนาคารหมู่บ้าน ช่วยทำให้ครัวเรือน

รู้จักประหยัดและออมเงิน เพิ่มขึ้น และช่วยให้การใช้จ่ายในครัวเรือนรู้จักที่จะใช้จ่ายให้เป็นไปอย่างคุ้มค่า ตามลำดับ

3.4 ด้านการเรียนรู้ จากการจัดทำบัญชีครัวเรือน โดยรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณารายละเอียดในแต่ละข้อ อยู่ในระดับมากทุกข้อ ซึ่งพบว่า ช่วยทำให้ครัวเรือนนำความรู้เกี่ยวกับหลักปรัชญาเศรษฐกิจเพียงพอ มาใช้จัดทำบัญชีครัวเรือน ช่วยทำให้ครัวเรือนมีการเรียนรู้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในชีวิตประจำวัน บ่อยครั้ง และช่วยทำให้ครัวเรือนมีการนำภูมิปัญญาท้องถิ่นมาใช้ในครัวเรือน ตามลำดับ

3.5 ด้านการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม และใช้ทรัพยากรธรรมชาติอย่างยั่งยืน จากการจัดทำบัญชีครัวเรือน โดยรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณารายละเอียดในแต่ละข้อ อยู่ในระดับมากทุกข้อ ซึ่งพบว่า ช่วยทำให้คนในครัวเรือนรักษาความสะอาด ปรับปรุงธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ให้สะอาดเรียบร้อย อยู่เสมอ เพื่อป้องกันโรคระบาดสู่ชุมชนช่วยทำให้คนในครัวเรือนเข้ามามีส่วนร่วมช่วยกันรักษาธรรมชาติของหมู่บ้าน และช่วยทำให้ครัวเรือนต้นตัวเข้ามามีส่วนร่วมในการดูแลรักษาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมกับชุมชน ตามลำดับ

3.6 ด้านการเอื้ออารี ต่อกัน จากการจัดทำบัญชีครัวเรือน โดยรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณารายละเอียดในแต่ละข้อ อยู่ในระดับมากทุกข้อ ซึ่งพบว่า ช่วยทำให้คนในหมู่บ้าน/ชุมชนมีการจัดกิจกรรม

สาธารณะประโยชน์ร่วมกันเพื่อเสริมสร้างความสามัคคี ช่วยทำให้คนในหมู่บ้านช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ช่วยทำให้คนในหมู่บ้าน/ชุมชนได้ช่วยเหลือดูแลผู้ด้อยโอกาส คนพิการ เด็ก คนชรา และช่วยทำให้คนในหมู่บ้าน/ชุมชนมีการจัดสวัสดิการดูแลสมาชิกภายในชุมชน ตามลำดับ

4. การเปรียบเทียบระดับประสิทธิผลในการจัดทำบัญชีครัวเรือนของประชาชนอำเภอพุนพิน จังหวัดสุราษฎร์ธานี จำแนกตาม ข้อมูลส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ อายุ จำนวนสมาชิกในครัวเรือน ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้ พบว่า ข้อมูลส่วนบุคคลทุกข้อ มีผลต่อประสิทธิผลในการจัดทำบัญชีครัวเรือนของประชาชน อำเภอพุนพิน จังหวัดสุราษฎร์ธานี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

5. ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับประสิทธิผลในการจัดทำบัญชีครัวเรือนของประชาชนในอำเภอพุนพิน จังหวัดสุราษฎร์ธานี พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามคิดว่าทางรัฐบาลควรออกเป็นพระราชบัญญัติ หรือกฎหมายให้ครัวเรือนมีจัดทำบัญชีครัวเรือนอย่างทั่วถึง เพื่อสามารถนำสมุดบัญชีครัวเรือนมาใช้ประโยชน์ อ้างอิงเป็นเอกสารทางการเงินได้อย่างหนึ่ง

6. การสร้างแนวทางในการส่งเสริมประสิทธิผลในการจัดทำบัญชีครัวเรือนของประชาชน อำเภอพุนพิน จังหวัดสุราษฎร์ธานี จากการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) ของ แนวทางในการส่งเสริมประสิทธิผลใน

การจัดทำบัญชีครัวเรือนของประชาชน ได้แก่ แนวทางส่งเสริมประสิทธิผลในด้านปัจจัยการจัดทำบัญชีครัวเรือน ประกอบด้วย ความรู้ความเข้าใจในการจัดทำบัญชีครัวเรือน ทักษะในการจัดทำบัญชีครัวเรือน การรับรู้ข้อมูลข่าวสารในการจัดทำบัญชีครัวเรือน และแนวทางส่งเสริมประสิทธิผลตามตัวชี้วัดที่กำหนด พบว่า

6.1 แนวทางส่งเสริมประสิทธิผลเกี่ยวกับความรู้ความเข้าใจในการจัดทำบัญชีครัวเรือนคือ ผู้นำหมู่บ้านได้มีการจัดสรรตัวแทนหมู่บ้านไปอบรมเป็นครูสอนบัญชีครัวเรือน จากเจ้าหน้าที่รัฐ เพื่อศึกษาเพิ่มเติมเกี่ยวกับการจัดทำบัญชีครัวเรือน แล้วนำมาถ่ายทอดความรู้ให้ประชาชนในชุมชน เข้าใจถึงวิธีการจดบันทึกรายรับ รายจ่าย การออมเงิน ของครัวเรือน โดยการจัดอบรมให้ความรู้ ในชุมชนอย่างต่อเนื่อง ในส่วนของภาครัฐเข้ามามีส่วนร่วมเกี่ยวกับการให้ความรู้ และส่งเสริมให้ผู้เรียน ได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริง ในการจัดทำบัญชีครัวเรือน พร้อมสนับสนุนวิทยากรมาบรรยายเพิ่มเติมความรู้แก่ประชาชนอยู่เสมอ

6.2 แนวทางส่งเสริมประสิทธิผลเกี่ยวกับทัศนคติในการจัดทำบัญชีครัวเรือนคือมีการชี้แนะแนวทางให้เห็นถึงประโยชน์ของการจัดทำบัญชีครัวเรือน หรือบุคคลตัวอย่างของการจัดทำบัญชีครัวเรือนที่ประสบความสำเร็จ และมีการจัดทำประกาศเกียรติคุณเชิดชูแก่ผู้ที่ทำบัญชีครัวเรือนอย่าง

สม่ำเสมอ เพื่อเป็นแรงจูงใจต่อบุคคลอื่นๆ และมีทัศนคติที่ดีต่อการจัดทำบัญชีครัวเรือน

6.3 แนวทางส่งเสริมประสิทธิผลเกี่ยวกับการรับรู้ข้อมูลข่าวสารในการจัดทำบัญชีครัวเรือน คือ ในการประชุมประจำเดือนของกำนัน/ผู้ใหญ่บ้าน ได้มีการกระจายข้อมูลข่าวสารจากอำเภอ ให้ผู้นำหมู่บ้านมีการรณรงค์ การจัดทำบัญชีครัวเรือนในชุมชน โดยกำนัน/ผู้ใหญ่บ้าน มีการประกาศ ณ ที่ประชุมหมู่บ้าน เพื่อชี้แจงรายละเอียดต่างๆ ซึ่งมีหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเข้ามาเผยแพร่ข้อมูลข่าวสาร พร้อมสนับสนุนงบประมาณ และส่งเสริมการจัดทำบัญชีครัวเรือนของประชาชนในตำบล ตามนโยบายของภาครัฐผ่านทางอำเภอผู้ตำบล ตำบลหมู่บ้าน

6.4 แนวทางในการส่งเสริมประสิทธิผลในการจัดทำบัญชีครัวเรือนของประชาชน ในชุมชน ตามตัวชี้วัด 6 x 2 (กรมพัฒนาชุมชน กระทรวงมหาดไทย)

1) ด้านการลดรายจ่าย พบว่า มีการรณรงค์ให้ทุกครัวเรือนใช้พื้นที่ว่างบริเวณบ้านหรือกระถาง/ภาชนะ เพื่อปลูกผักสวนครัวไว้บริโภคในครัวเรือน ลดการใช้จ่ายสิ่งของที่ไม่จำเป็น เน้นในสมาชิกในครัวเรือนไม่ยุ่งเกี่ยวกับยาเสพติด/การพนัน ประพฤติตนอยู่ในศีลธรรมอันดี และเน้นการจัดทำบัญชีครัวเรือนต้องมีการบันทึกรายการที่เกิดขึ้น ครอบคลุมทุกประเด็น

2) ด้านการเพิ่มรายได้ พบว่า มีการรณรงค์ให้ทุกครัวเรือนมีอาชีพเสริม เช่น เลี้ยงสัตว์ ปลูกผัก มีการรวมกลุ่มอาชีพทำ

เครื่องแกง เพื่อเพิ่มรายได้ ผลผลิตให้กับ
ครัวเรือน แนะนำให้ครัวเรือนเลือกใช้
เทคโนโลยีที่เหมาะสม มีการจัดการทาง
การเงินของครอบครัวเป็นประจำ ทำให้
ครัวเรือนส่วนใหญ่มีรายได้เพิ่มขึ้น

3) ด้านการประหยัดและการ
ออม พบว่า มีการส่งเสริมให้ครัวเรือน มีการ
ประหยัดและออม เช่น ให้มีการฝากเงินกับ
สถาบันทางการเงินหรือกลุ่มออมทรัพย์ฯ
ในหมู่บ้าน ทุกเดือน หรือออมกับกลุ่ม
การเงินต่างๆ เพื่อจะได้มีเงินเก็บบางส่วนไว้
ใช้จ่ายตามฉุกเฉิน

4) ด้านการเรียนรู้ พบว่า มีการ
ส่งเสริมให้ครัวเรือนมีการเรียนรู้ในชุมชน มี
การบันทึกภูมิปัญญาท้องถิ่น มีการ
แลกเปลี่ยนการเรียนรู้ หรือมีศูนย์การเรียนรู้
ประจำหมู่บ้าน นำไปสู่การเรียนรู้และเข้าใจ
ถึงการดำเนินชีวิตตามแนวทางปรัชญา
เศรษฐกิจพอเพียง มีการถ่ายทอดและเผยแพร่
ระหว่างกันหมู่บ้าน พร้อมเป็นแหล่งเรียนรู้
สถานที่ศึกษาดูงานของบุคคลภายนอกได้

5) ด้านการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม
และใช้ทรัพยากรธรรมชาติอย่างยั่งยืน พบว่า
คนในชุมชนมีการใช้วัสดุหรือทรัพยากรที่มี
อยู่ในชุมชนอย่างคุ้มค่า มีวางแผน จัดหา
ทรัพยากรมาทดแทนในสิ่งที่มีน้อย ส่งเสริม
ให้มีการปลูกต้นไม้ ปลูกผักสวนครัว ปลูก
พืชแปลงเกษตรสาธิต ในที่สาธารณะหรือที่
ว่างในหมู่บ้าน และมีการดูแลอย่างต่อเนื่อง มี
การรักษาสิ่งแวดล้อมในหมู่บ้าน เช่น
กิจกรรมทำความดี โดยการร่วมกันรณรงค์ทำ

ความสะอาดหมู่บ้าน เพื่อถวายเป็นพระราช
กุศลแด่พระบาทสมเด็จพระหัวอยู่หัว และ
พระบรมราชินีนาถ เนื่องในวันสำคัญต่างๆ

6) ด้านการเอื้ออารีต่อกัน พบว่า
ผู้นำหมู่บ้านและประชาชน มีการจัด
สวัสดิการคนด้อยโอกาส มีการรับขวัญ
สมาชิกใหม่ของหมู่บ้าน มีการช่วยเหลือจัด
ให้มีกองทุน ประกอบอาชีพ กองทุน
สงเคราะห์ต่างๆ โดยใช้ที่ทำการของหมู่บ้าน
เป็นสถานที่หลัก ส่วนเงินปันผลที่ได้จาก
กองทุน นำมาเป็นสวัสดิการให้กับคนใน
หมู่บ้าน เช่น จัดสวัสดิการเด็กเรียนดีแต่
ยากจนในกิจกรรมวันเด็ก จัดสวัสดิการแจก
ของขวัญของรางวัลต่างๆ ในกิจกรรมวันปี
ใหม่ให้คนในหมู่บ้าน

7) ข้อเสนอแนะในการส่งเสริม
ประสิทธิผลในการจัดทำบัญชีครัวเรือน
พบว่า มีข้อเสนอแนะในการส่งเสริม
ประสิทธิผลในการจัดทำบัญชีครัวเรือน คือ
เสนอแนะให้มีการจัดทำบัญชีครัวเรือนอย่าง
ต่อเนื่อง เพราะการจัดทำบัญชีครัวเรือนมี
ประโยชน์สำหรับครัวเรือน ได้รู้รายรับรายจ่าย
ที่เกิดขึ้น ทราบถึงปัญหาทางการเงินที่เกิดของ
ครัวเรือน จะได้นำมาวิเคราะห์หาสาเหตุและ
แนวทางแก้ไขโดยครัวเรือน

อภิปรายผลการวิจัย

การศึกษาเรื่อง “ประสิทธิผลในการ
จัดทำบัญชีครัวเรือนของประชาชน อำเภอ
พุนพิน จังหวัด สุราษฎร์ธานี” มีประเด็นที่จะ
นำมาอภิปรายผลดังนี้

1. ข้อมูลส่วนบุคคลผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง ซึ่งเป็นเพศที่อยู่ในท้องถิ่นดูแลครอบครัว มีอายุระหว่าง 41 - 50 ปี ถือเป็นช่วงอายุที่มีความมั่นคง มีความเป็นแม่บ้านดูแลเรื่องต่างๆในครอบครัว สามารถการสร้าอนาคตของครอบครัวได้ มีจำนวนสมาชิกในครัวเรือน 4 คน ซึ่งเป็นจำนวนที่เหมาะสมไม่มากไม่น้อยเกินไป ระดับการศึกษาระดับประถมศึกษาเป็นระดับการศึกษาที่เรียนจบแล้ว มักจะตั้งหลักแหล่งทำมาหากิน ในพื้นที่มากกว่า จึงมีการประกอบอาชีพทำสวน/เกษตรกร ซึ่งสอดคล้องกับบริบทของท้องถิ่นที่มีความอุดมสมบูรณ์ เพราะโดยส่วนใหญ่ในพื้นที่จะทำสวนปาล์มหรือสวนยาง ทำให้รายได้รวมของครัวเรือนต่อเดือน มากกว่า 30,000 บาทขึ้นไป

2. ระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยการจัดทำบัญชีครัวเรือนของประชาชนอำเภอพุนพิน จังหวัดสุราษฎร์ธานี โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า

ด้านความรู้ความเข้าใจในการจัดทำบัญชีครัวเรือนของประชาชน มีความรู้ความเข้าใจอยู่ในระดับมาก ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีความรู้ที่ได้จากการจัดทำบัญชีครัวเรือนมาช่วยในการวางแผนการออมเงินของท่านในอนาคตได้ สามารถนำความรู้ความเข้าใจในการจัดทำบัญชีครัวเรือนมาแลกเปลี่ยนและถ่ายทอดประสบการณ์กับผู้อื่นได้ และสามารถจด

บันทึกบัญชีครัวเรือนได้เป็นลำดับขั้นตอนอย่างเหมาะสม

ด้านทัศนคติในการจัดทำบัญชีครัวเรือนของประชาชน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่คิดว่าการทำบัญชีครัวเรือนเป็นวิธีหนึ่งในการลดรายจ่ายและเพิ่มรายได้ให้แก่ครอบครัว คิดว่าการส่งเสริมให้บุตรหลานรู้จัก การจดบันทึกรายรับ รายจ่าย ของตนเอง ถือเป็นสิ่งที่ควรทำ และคิดว่าขั้นตอนในการจัดทำบัญชีครัวเรือน มีความยุ่งยากน้อย

ด้านการรับรู้ข้อมูลข่าวสารในการจัดทำบัญชีครัวเรือน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่คิดว่าชุมชนได้มีการประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับการจัดทำบัญชีครัวเรือน หน่วยงานที่เกี่ยวข้องในเรื่องการจัดทำบัญชีครัวเรือน เข้ามามีส่วนร่วมในการฝึกอบรม/ให้ความรู้ เรื่องการจัดทำบัญชีครัวเรือนในชุมชนและได้รับรู้ข้อมูลข่าวสาร จากสื่อโทรทัศน์ วิทยุ หรือโฆษณา การประกาศจากหน่วยงาน และชุมชนมีการส่งเสริมให้ได้รับการฝึกอบรมการจัดทำบัญชีครัวเรือน

ซึ่งความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยการจัดทำบัญชีครัวเรือนของประชาชน อำเภอพุนพิน จังหวัดสุราษฎร์ธานี ทั้ง 3 ด้านสอดคล้องกับ สนธิสัญญา สุวรรณราช (2552.) ศึกษาเกี่ยวกับ ผลกระทบของความรู้ความเข้าใจ ทัศนคติ การส่งเสริมสนับสนุน และปัญหาอุปสรรค ที่มีต่อพฤติกรรมการจัดทำบัญชีครัวเรือนของสมาชิก: การศึกษาเชิง

ประจักษ์ สหกรณ์เครดิตยูเนียนทิพย์ช้าง ตำบลปางยางคก อำเภอห้างฉัตร จังหวัดลำปาง ผลการศึกษาครั้งนี้ เป็นการนำเสนอผลจากการรวบรวมข้อมูลทั้งข้อมูลitudinal และปฐมภูมิ เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมการจัดทำบัญชีครัวเรือนของสมาชิกสหกรณ์เครดิตยูเนียนทิพย์ช้าง พบว่า ความรู้ความเข้าใจ ทักษะคิด การส่งเสริมสนับสนุน และปัญหาอุปสรรคต่างๆ ในการจัดทำบัญชีครัวเรือนมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับพฤติกรรมในการจัดทำบัญชีครัวเรือนอย่างมีนัยสำคัญ

3. ระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับการประเมินประสิทธิผลในการจัดทำบัญชีครัวเรือน ตามตัวชี้วัด 6 x 2 (กรมพัฒนาชุมชน กระทรวงมหาดไทย) ของประชาชน อำเภอพุนพิน จังหวัดสุราษฎร์ธานี โดยภาพรวมมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายได้ พบว่า

ด้านการลดรายจ่าย จากการจัดทำบัญชีครัวเรือน พบว่า มีปลูกพืชผักสวนครัว หรือเลี้ยงสัตว์ไว้กินในครัวเรือน ช่วยทำให้สามารถลดค่าใช้จ่ายได้ ช่วยทำให้ลดรายจ่ายในครัวเรือนในส่วนที่เป็นค่าใช้จ่ายที่ไม่จำเป็น เช่น หวย เหล้า บุหรี่ การพนัน ได้ ช่วยทำให้ครัวเรือนมีการรวมกลุ่มเกษตรอินทรีย์ เช่น ทำปุ๋ยหมัก ปุ๋ยชีวภาพฯฯ และในหมู่บ้าน/ชุมชน เพื่อใช้ในการทำการเกษตรปลูกผัก สวนครัวไว้รับประทานเอง

ด้านการเพิ่มรายได้ จากการจัดทำบัญชีครัวเรือน พบว่า การเข้าร่วมกับ

กลุ่มอาชีพในชุมชน ทำครัวเรือนมีรายได้เพิ่มขึ้น จากอาชีพเสริม และช่วยทำให้ครัวเรือน ได้นำวัตถุดิบในท้องถิ่นมาผลิตเป็นสินค้า เพื่ออุปโภค บริโภค หรือ จำหน่าย

ด้านการประหยัดและการออม จากการจัดทำบัญชีครัวเรือน พบว่า ช่วยทำให้ครัวเรือน มีการเข้ากลุ่มเพื่อส่งเสริมการออมภายในชุมชน เช่น ออมทรัพย์ ธนาคารหมู่บ้าน ช่วยทำให้ครัวเรือนรู้จักประหยัดและออมเงิน เพิ่มขึ้น และช่วยให้การใช้จ่ายในครัวเรือนรู้จักที่จะใช้จ่ายให้เป็นไปอย่างคุ้มค่า

ด้านการเรียนรู้ จากการจัดทำบัญชีครัวเรือน พบว่า ช่วยทำให้ครัวเรือนนำความรู้เกี่ยวกับหลักปรัชญาเศรษฐกิจเพียงพอ มาใช้จัดทำบัญชีครัวเรือน ช่วยทำให้ครัวเรือนมีการเรียนรู้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในชีวิตประจำวัน บ่อยครั้ง และช่วยทำให้ครัวเรือนมีการนำภูมิปัญญาท้องถิ่นมาใช้ในครัวเรือน

ด้านการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม และใช้ทรัพยากรธรรมชาติอย่างยั่งยืน จากการจัดทำบัญชีครัวเรือน พบว่า ช่วยทำให้คนในครัวเรือนรักษาความสะอาด ปรับปรุงธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ให้สะอาดเรียบร้อย อยู่เสมอ เพื่อป้องกัน โรคระบาด ชุมชนช่วยทำให้คนในครัวเรือนเข้ามามีส่วนร่วมช่วยกันรักษาธรรมชาติสมบัติของหมู่บ้าน และช่วยทำให้ครัวเรือนตื่นตัวเข้ามามีส่วนร่วมในการดูแลรักษาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมกับชุมชน

ด้านการเอื้ออารีต่อกัน จากการจัดทำบัญชีครัวเรือน พบว่า ช่วยทำให้คนในหมู่บ้าน/ชุมชนมีการจัดกิจกรรมสาธารณะประโยชน์ร่วมกันเพื่อเสริมสร้างความสามัคคี ช่วยทำให้คนในหมู่บ้านช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ช่วยทำให้คนในหมู่บ้าน/ชุมชนได้ช่วยเหลือดูแลผู้ด้อยโอกาส คนพิการ เด็กคนชรา และช่วยทำให้คนในหมู่บ้าน/ชุมชนมีการจัดสวัสดิการดูแลสมาชิกภายในชุมชน

4. การเปรียบเทียบระดับประสิทธิผลในการจัดทำบัญชีครัวเรือนของประชาชนอำเภอพุนพิน จังหวัดสุราษฎร์ธานี จำแนกตาม ข้อมูลส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ อายุ จำนวนสมาชิกในครัวเรือน ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้ พบว่า ข้อมูลส่วนบุคคลทุกข้อ มีผลต่อประสิทธิผลในการจัดทำบัญชีครัวเรือนของประชาชน อำเภอพุนพิน จังหวัดสุราษฎร์ธานี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ซึ่งสอดคล้อง สุภัทรพร ทวีจันทร์ (2555) ศึกษาวิจัยเรื่อง “การบูรณาการบัญชีครัวเรือนเพื่อเสริมสร้างภูมิปัญญาทางบัญชีตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง : กรณีศึกษาชุมชนบ้านกลางตำบลชะยูง อำเภออุทุมพรพิสัย จังหวัดศรีสะเกษ” พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิงมีอายุระหว่าง 41-50 ปี ส่วนใหญ่สำเร็จการศึกษาในระดับต่ำกว่ามัธยมศึกษาตอนต้น ประกอบอาชีพเกษตรกรสมาชิกในครอบครัวประมาณ 4-6 คน และมีรายได้ต่อเดือน/ครอบครัวที่ต่ำกว่า 5,000 บาท ซึ่งจากการศึกษาจากปัจจัยส่วนบุคคลมี

ผลต่อ การบูรณาการบัญชีครัวเรือนเพื่อเสริมสร้างภูมิปัญญาทางบัญชีตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง อย่างมีนัยสำคัญ

5. การสร้างแนวทางในการส่งเสริมประสิทธิผลในการจัดทำบัญชีครัวเรือนของประชาชน อำเภอพุนพิน จังหวัดสุราษฎร์ธานี ได้แก่ แนวทางส่งเสริมประสิทธิผลในด้านปัจจัยการจัดทำบัญชีครัวเรือน ประกอบด้วย ความรู้ความเข้าใจในการจัดทำบัญชีครัวเรือน ทักษะคิดในการจัดทำบัญชีครัวเรือน การรับรู้ข้อมูลข่าวสารในการจัดทำบัญชีครัวเรือน และแนวทางส่งเสริมประสิทธิผลตามตัวชี้วัดที่กำหนด พบว่า

1) แนวทางส่งเสริมประสิทธิผลเกี่ยวกับความรู้ความเข้าใจในการจัดทำบัญชีครัวเรือนคือ ผู้นำหมู่บ้านได้มีการจัดสรรตัวแทนหมู่บ้านไปอบรมเป็นครูสอนบัญชีครัวเรือน จากเจ้าหน้าที่รัฐ เพื่อศึกษาเพิ่มเติมเกี่ยวกับการจัดทำบัญชีครัวเรือน แล้วนำมาถ่ายทอดความรู้ให้ประชาชนในชุมชน เข้าใจถึงวิธีการจดบันทึกรายรับ รายจ่าย การออมเงิน ของครัวเรือน โดยการจัดอบรมให้ความรู้ ในชุมชนอย่างต่อเนื่อง ในส่วนของภาครัฐเข้ามามีส่วนร่วมเกี่ยวกับการให้ความรู้ และ ส่งเสริมให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริง ในการจัดทำบัญชีครัวเรือน พร้อมสนับสนุนวิทยากรมาบรรยายเพิ่มเติมความรู้แก่ประชาชนอยู่เสมอ

2) แนวทางส่งเสริมประสิทธิผลเกี่ยวกับทักษะคิดในการจัดทำบัญชีครัวเรือน

คือมีการชี้แนะแนวทางให้เห็นถึงประโยชน์ของการจัดทำบัญชีครัวเรือน หรือบุคคลตัวอย่างของการจัดทำบัญชีครัวเรือนที่ประสบความสำเร็จ และมีการจัดทำประกาศเกียรติคุณเชิดชูแก่ผู้ที่ทำบัญชีครัวเรือนอย่างสม่ำเสมอ เพื่อเป็นแรงจูงใจต่อบุคคลอื่นๆ และมีทัศนคติที่ดีต่อการจัดทำบัญชีครัวเรือน

3) แนวทางส่งเสริมประสิทธิผลเกี่ยวกับการรับรู้ข้อมูลข่าวสารในการจัดทำบัญชีครัวเรือน คือ ในการประชุมประจำเดือนของกำนัน/ผู้ใหญ่บ้าน ได้มีการกระจายข้อมูลข่าวสารจากอำเภอ ให้ผู้นำหมู่บ้านมีการรณรงค์ การจัดทำบัญชีครัวเรือนในชุมชน โดยกำนัน/ผู้ใหญ่บ้าน มีการประกาศ ณ ที่ประชุมหมู่บ้าน เพื่อชี้แจงรายละเอียดต่างๆ ซึ่งมีหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเข้ามาเผยแพร่ข้อมูลข่าวสาร พร้อมสนับสนุนงบประมาณ และส่งเสริมการจัดทำบัญชีครัวเรือนของประชาชนในตำบล ตามนโยบายของภาครัฐ ผ่านทางอำเภอผู้ตำบลตำบลหมู่บ้าน

4) แนวทางในการส่งเสริมประสิทธิผลในการจัดทำบัญชีครัวเรือนของประชาชน ในชุมชน ตามตัวชี้วัด 6 x 2 (กรมพัฒนาชุมชน กระทรวงมหาดไทย)

ด้านการลดรายจ่าย พบว่า มีการรณรงค์ให้ทุกครัวเรือน ใช้พื้นที่ว่างบริเวณบ้านหรือกระถาง/ภาชนะ เพื่อปลูกผักสวนครัวไว้บริโภคในครัวเรือน ลดการใช้จ่ายสิ่งของที่ไม่จำเป็น เน้นในสมาชิกในครัวเรือนไม่ยุ่งเกี่ยวกับยาเสพติด/การพนัน

ประพฤตินอนอยู่ในศีลธรรมอันดี และเน้นการจัดทำบัญชีครัวเรือนต้องมีการบันทึกรายการที่เกิดขึ้น ครอบคลุมทุกประเด็น

ด้านการเพิ่มรายได้ พบว่า มีการรณรงค์ให้ทุกครัวเรือนมีอาชีพเสริม เช่น เลี้ยงสัตว์ ปลูกผัก มีการรวมกลุ่มอาชีพทำเครื่องแกง เพื่อเพิ่มรายได้ ผลผลิตให้กับครัวเรือน แนะนำให้ครัวเรือนเลือกใช้เทคโนโลยีที่เหมาะสม มีการจัดการทางการเงินของครอบครัวเป็นประจำ ทำให้ครัวเรือนส่วนใหญ่มีรายได้เพิ่มขึ้น

ด้านการประหยัดและการออม พบว่า มีการส่งเสริมให้ครัวเรือน มีการประหยัดและออม เช่น ให้มีการฝากเงินกับสถาบันทางการเงินหรือกลุ่มออมทรัพย์ฯ ในหมู่บ้าน ทุกเดือน หรือออมกับกลุ่มการเงินต่างๆ เพื่อจะได้มีเงินเก็บบางส่วนไว้ใช้จ่ายตามฉุกเฉิน

ด้านการเรียนรู้ พบว่า มีการส่งเสริมให้ครัวเรือนมีการเรียนรู้ในชุมชน มีการบันทึกภูมิปัญญาท้องถิ่น มีการแลกเปลี่ยนการเรียนรู้ หรือมีศูนย์การเรียนรู้ประจำหมู่บ้าน นำไปสู่การเรียนรู้และเข้าใจถึงการดำเนินชีวิตตามแนวทางปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง มีการถ่ายทอดและเผยแพร่ระหว่างกันหมู่บ้าน พร้อมเป็นแหล่งเรียนรู้สถานที่ศึกษาดูงานของบุคคลภายนอกได้

ด้านการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม และใช้ทรัพยากรธรรมชาติอย่างยั่งยืน พบว่า คนในชุมชนมีการใช้วัสดุหรือทรัพยากรที่มีอยู่ในชุมชนอย่างคุ้มค่า มีวางแผน จัดหา

ทรัพยากรมาทดแทนในสิ่งที่มีน้อย ส่งเสริมให้มีการปลูกต้นไม้ ปลูกผักสวนครัว ปลูกพืชแปลงเกษตรสาธิต ในที่สาธารณะหรือที่ว่างในหมู่บ้าน และมีการดูแลอย่างต่อเนื่อง มีการรักษาสิ่งแวดล้อมในหมู่บ้าน เช่น กิจกรรมทำความดี โดยการร่วมกันรณรงค์ทำความสะอาดหมู่บ้าน เพื่อถวายเป็นพระราชกุศลแด่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว และพระบรมราชินีนาถ เนื่องในวันสำคัญต่างๆ

ด้านการเอื้ออารีต่อกัน พบว่าผู้นำหมู่บ้านและประชาชนมีการจัดสวัสดิการคนด้อยโอกาส มีการรับขวัญสมาชิกใหม่ของหมู่บ้าน มีการช่วยเหลือจัดให้มีกองทุน ประกอบอาชีพ กองทุนสงเคราะห์ต่างๆ โดยใช้ที่ทำการของหมู่บ้านเป็นสถานที่หลัก ส่วนเงินปันผลที่ได้จากกองทุน นำมาเป็นสวัสดิการให้กับคนในหมู่บ้าน เช่น จัดสวัสดิการเด็กเรียนดีแต่ยากจนในกิจกรรมวันเด็ก จัดสวัสดิการแจกของขวัญของรางวัลต่างๆ ในกิจกรรมวันปีใหม่ ให้คนในหมู่บ้าน

6. ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับประสิทธิภาพในการจัดทำบัญชีครัวเรือนของประชาชนในอำเภอพุนพิน จังหวัดสุราษฎร์ธานี พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามคิดว่าทางรัฐบาลควรออกเป็นพระราชบัญญัติหรือ กฎหมายให้ครัวเรือนมีจัดทำบัญชีครัวเรือนอย่างทั่วถึง เพื่อสามารถนำสมุดบัญชีครัวเรือนมาใช้ประโยชน์ อ้างอิงเป็นเอกสารทางการเงินได้อย่างหนึ่ง

ข้อเสนอแนะผลการวิจัย

ผลการวิจัยเรื่อง “ประสิทธิผลในการจัดทำบัญชีครัวเรือนของประชาชน อำเภอพุนพิน จังหวัด สุราษฎร์ธานี” ทำให้ทราบถึงประสิทธิผลในการจัดทำบัญชีครัวเรือนของประชาชน อำเภอพุนพิน จังหวัดสุราษฎร์ธานี ทำให้ทราบถึงปัจจัยการจัดทำบัญชีครัวเรือนของประชาชน อำเภอพุนพิน จังหวัด สุราษฎร์ธานี ทำให้ทราบถึงความแตกต่างของระดับประสิทธิผลในการจัดทำบัญชีครัวเรือนของประชาชน แต่ละบุคคล จำแนกตามข้อมูลส่วนบุคคล อำเภอพุนพิน จังหวัดสุราษฎร์ธานี และทำให้ทราบถึงแนวทางในการส่งเสริมประสิทธิผลการจัดทำบัญชีครัวเรือน และข้อเสนอแนะของบุคคล/หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง อำเภอพุนพิน จังหวัดสุราษฎร์ธานี จากผลการวิจัยที่พบ ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะดังนี้

ข้อเสนอแนะต่อภาครัฐและผู้ที่เกี่ยวข้อง คือ รัฐบาลควรมีการออกเป็นพระราชบัญญัติ หรือ กฎหมายให้ครัวเรือนมีจัดทำบัญชีครัวเรือนอย่างทั่วถึง เพื่อสามารถนำสมุดบัญชีครัวเรือนมาใช้ประโยชน์ อ้างอิงเป็นเอกสารทางการเงินได้อย่างหนึ่ง อยากรให้ภาครัฐเข้ามากระตุ้น ส่งเสริมผลิตภัณฑ์ชุมชนและนำวัตถุดิบไปแปรรูป

จัดทำบัญชีครัวเรือนมีประโยชน์สำหรับครัวเรือน ได้รู้รายรับ รายจ่ายที่เกิดขึ้นในครัวเรือน ทราบถึงปัญหาทางการเงินที่เกิดขึ้นของครัวเรือน จะได้นำมาวิเคราะห์หาสาเหตุและแนวทางแก้ไขโดยครัวเรือน

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. การศึกษาพฤติกรรมการจัดทำบัญชีครัวเรือนของประชาชน ระหว่างตำบลในเขตอำเภอพุนพิน จังหวัดสุราษฎร์ธานี
2. การศึกษาการประยุกต์ใช้บัญชีครัวเรือนตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของครัวเรือนใน อำเภอพุนพิน จังหวัดสุราษฎร์ธานี

บรรณานุกรม

- กชกร ชินะวงศ์ (2549). บัญชีครัวเรือน จุดเริ่มการเรียนรู้ตัวตนของคนบ้านอุดมพัฒนา. จากสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.) ฝ้ายวิจัยเพื่อท้องถิ่น [ออนไลน์]. เข้าถึงได้จาก : http://www.vijai.org/article/show_topic.asp?Topicid=422 [2558, กรกฎาคม 24].
- พรรณนุช ชัยปิ่นชนะ. (2557) การพัฒนาระบบการจัดทำบัญชีครัวเรือนตามหลักเศรษฐกิจพอเพียง โดยการมีส่วนร่วมของประชาชน ตำบลหนองป่าครั่ง อำเภอเมืองจังหวัดเชียงใหม่. สาขาวิชาการจัดการ คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยพายัพ. เชียงใหม่: มหาวิทยาลัยพายัพ.
- ภาวินีย์ ธนอนุวัช (2556). บัญชีครัวเรือนตามแนวเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อชีวิตที่เพียงพอ. กองทุนวิจัย มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา.
- สนธิญา สุวรรณราช (2557). ผลกระทบของความรู้ความเข้าใจ ทักษะคติ การส่งเสริมสนับสนุน และปัญหา อุปสรรคที่มีพฤติกรรมการจัดการจัดทำบัญชีครัวเรือนสมาชิก การศึกษาเชิงประจักษ์ สหกรณ์เครดิตยูเนียน ตำบลปอย่างดก อำเภอบางฉัตรลำปาง. มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง.
- สุภัทรร ทวีจันทร์ (2555). การบูรณาการบัญชีครัวเรือนเพื่อเสริมสร้างภูมิปัญญาทางบัญชีตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง : กรณีศึกษาชุมชนบ้านกลาง ตำบลชะมูง อำเภออุ้มผาง พิจัย จังหวัดศรีสะเกษ คณะศิลปศาสตร์และวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ.